

Her er du: Skjoldungelandet • Vidensbank • Lokalteter • Sæby-Gershøj

Lokalteter

Lokalteter

- Strup Gods
- Strupskovene
- Snæs
- Lund
- Strup Skov
- By Havn
- Lejre
- Stinge
- Strup
- Reborg
- Byggårde
- Skholm Gods
- Årpe Voldsted
- Roskilde Fjord
- Roskilde, middelalderbyen
- Bygård
- Jørgensbjerg
- Skullerupholm
- Strupgård og Tadre
- Le
- Sæby-Gershøj
- Årpe Overdrev
- Strup og holme
- Strup
- Turhistorie
- Udvalgte undersøgelsesprojekter 2005, slutrapport
- Skjoldungelandet er en nationalpark
- Nationalparker i Danmark

Gershøj, Sæby og Krabbesholm

Egnen omkring Sæby og Gershøj er et småbakked landbrugsland, der er præget af den velbevarede landsby Sæby med sten- og jorddiger og landarbejderboligerne ved Holtensminde, fiskerlejet og udskibningsstedet Gershøj samt godsets Krabbesholms store marker, hegn og alléer. Tilsammen udgør det et område, der består af flere, men tæt forbundne kulturmiljøer.

Området er omfattet af følgende fredninger og naturbeskyttelser

- Herregårdsejerlauget, landsbyejerlauget Sæby og færge- og fiskerimiljøet i Gershøj er alle prioriteret som særligt bevaringsværdige kulturmiljøer.
- Roskilde Fjord er EF-fuglebeskyttelsesområde og EU-habitatsområde.

Flora og fauna

Området afgrænses mod nord og syd af to mindre vandløb, Hønepilgrøften og Ørbækken.

Kystområdet nord for Gershøj kaldes Flasken og har en rig og afvekslende vegetation med både afgræsset strandeng, strandsump og mere kulturprægede græsmarker

Området rummer et meget bevaringsværdigt ekstremrigkær med forekomst af butblomstret siv, sump-hullæbe, samel, leverurt og eng-troldurt.

Her er et rigt fugleliv med ynglende vadefugle (viber og rødben) og muligvis skeand samt forekomst af den sjældne sommerfugl isblåfugl.

Opmærksomheden omkring naturen i Sæby-Gershøjområdet samler sig mest omkring Roskilde Fjord.

Gershøj

Gershøj Kirkes ældste del blev bygget af kildekalk (frådsten) i midten af 1100-tallet.

Ved kirken findes en helligkilde, der overlevede reformationen og blev benyttet langt op i 1800-tallet. Helligkilden findes endnu og ligger øst for kirken.

Det særligt bevaringsværdige fiskerleje Gershøj er anlagt i forbindelse med færgebroen i 1857 og har inden anlæg af færgebroen fungeret som udskibningsplads for Krabbesholm.

Det meste af byen ligger højt i forhold til havnen, og det sidste stykke af vejen ned mod havnen snor sig gennem gamle, smalle gader med bindingsværkshuse på begge sider.

I dag er erhvervsfiskeriet slut, men der er fortsat et stort fritidsfiskeri. Havnen danner også udgangspunkt for strandjagt med skydepramme. Udover havnen findes stejleplads med enkelte småhuse og redskabshuse.

I sommermånederne er der en livlig atmosfære. Mennesker fra nær og fjern kommer for at nyde aftnerne ved fjorden, spise en is og drikke sig en øl.

Gershøj Kro er en af de få gamle kroer, der ligger ned til Roskilde Fjord. Der knytter sig særligt mange historier til netop Gershøj Kro om fiskere, der fik drukket lidt for meget og som alligevel fandt hjem over fjorden i nattens mulm og mørke.

Det er en lokal tradition, at spise stegte ål, nyopgravede kartofler og persillesovs på Gershøj Kro, når ålene er fedest i sidste halvdel af august. Dertil hører øl og snaps. Traditionen byder, at måltidet først er færdigt, når rygraden af de afgravede stegte ål når hele vejen rundt langs tallerkenkanten!

Kulturmiljø

Både Krabbesholm, Sæby og Gershøj er registreret som særligt bevaringsværdige kulturmiljøer.

Sæby og Krabbesholm

Herregården Krabbesholm blev oprettet i 1673 og blev lagt på landsbyen Vinderups jorder. Vinderup blev lagt øde under svenskeskrigene i 1658-60. Indtil 1806 havde Krabbesholm Hovedgård og Egholm Gods samme ejer.

I 1809 overtog gehejmekonferenceråd N.A. Holten Krabbesholm. Han var en meget progressiv godsejer, der bl.a. omkring 1815-20 udstykkede en hel række små brug med hver 4 tønder land til sine fæstehusmænd i Sæby. Holtensminde, som husmandstederne kaldes, ligger smukt mellem Krabbesholm Skov og Sæby.

Krabbesholm ligger nær Roskilde Fjord i et bølget herregårdslandskab. Landskabet er smukt og består af store marker, enge, ådale, skove, kastanje- og lindealléer og levende hegn, der til sammen skaber et landskab med mange smukke landskabelige rum.

Hovedbygningen er fra 1853 i nygotisk stil med senere tilbygninger. Til avlsgårdens store længer hører desuden en forvalterbolig bygget i 1901, samt diverse funktionærboliger.

Sæbys blev bygget af kildekalk (frådsten) i 1100-tallet. I 1823 faldt dele af kirken sammen, og blev derefter i 1824 genopbygget med skalmure af Flensborgtegsten. Godsejer N.A. Holten overlod byggeriet til hofbygmester J. Hansen Koch, og lod fremtrædende kunstnere levere inventaret. Kirken er blevet kaldt "Hornsherreds domkirke", men selvom det er en overdrivelse, er det en stor og meget smuk kirke, sognets størrelse taget i betragtning.

Sæbys historie knytter sig til herregården Krabbesholm, som landsbyen var fæstegods under.

Da landsbyen blev udskiftet i 1804 var der 25 gårde og 35 huse. De fleste blev liggende i landsbykernen. Landsbyen er en forteby, hyggelig og velbevaret med gadekær, huse og gårde, kirke og præstegård.

I landskabet omkring Sæby ses kulturspor fra både før og efter udskiftningen med den bevarede landsbykerne, udskiftningsgærder mv.

Hvis du vil vide mere om

- [Flora og fauna, Flasken](#)

<http://www.lejre.dk/Skjoldungelandet/S%C3%A6by-Gersh%C3%B8j.7354.aspx>